

Historisk stadsvandring

Till fots med konsul Ingelsson

Upptäck Helsingborg

DÅ DET DANSKA RIKET grundades för mer än tusen år sedan blev Helsingborg en av landets första städer. Den smalaste delen av Öresund kallades halsen (helsen) och de som bodde där halsingar (helsingar). På den västra sidan fanns en sandig kust som kallades ören och området fick namnet Helsingör. På den andra sidan låg en borg som gavs namnet Helsingborg. I skydd av borgen uppe på landborgsplatån växte stadsbebyggelsen fram inom nuvarande Slottshagen. Under senare delen av 1100-talet spreds bebyggelsen till strandområdet nedanför landborgen. Bryggan ut i Öresund låg i Norra Kyrkogatans förlängning vid Lilla Strandgatan.

Den smala ytan nedanför landborgen kom att bli det område som idag utgör den centrala staden. Genom utfyllnader särskilt under 1800-talets senare del vidgades landområdet mot väster ut mot Sundet och det

nord-sydliga huvudstråket Drottninggatan – Järnvägsgatan anlades med järnväg och hamnutbyggnader utanför. Det är den utfyllda delen väster om Drottninggatan som denna stadspromenad omfattar med Inre hamnen som sydlig gräns dagens Gröningen som nordlig.

De äldsta husen ligger i kvarteren närmast Drottninggatan. Längre mot väster fanns de viktiga trafiknaven: Slutstationen för Västkustbanan till Halmstad, invigd 1885, som förlängdes norrut till Göteborg 1888, Norra Hamnen, invigd 1891 och tågfärjelinjen Helsingborg – Helsingör öppnad 1892. Dessa nav varade bortåt hundra år och blev med tiden ett stort problem som inte löstes förrän nya Knutpunkten invigdes 1991 med en järnvägsstation under jord. Sista biten dit för tåg norrifrån går i tunnel. Spåren ovan jord togs bort. Samtidigt ersattes hamnbebyggelsen med ett nytt bostadsområde.

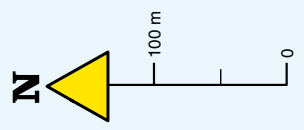
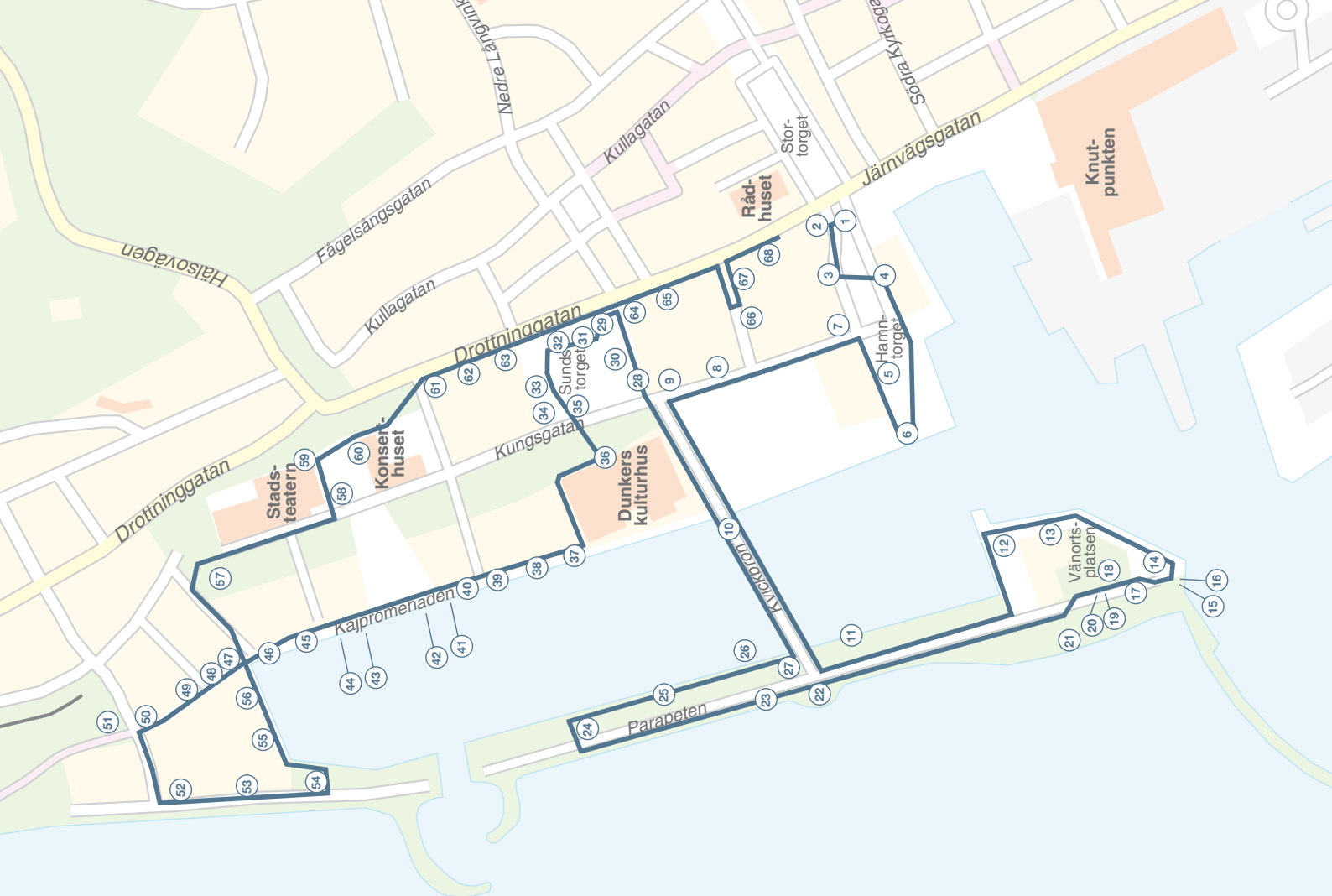
Tretton nya hus, som invigdes 1999, skapade en helt ny vy från Sundet.

I vandringsstråket finns mycket av Helsingborgs kultur samlad: Konserthuset, Stadsteatern och Dunkers kulturhus. Här finns vågbrytaren Parapeten där H55, den stora internationella bostads- och konstindustriutställningen, hölls sommaren 1955, en världsattraktion på sin tid.

Promenaden tillägnas konsul Bernhard Ingelsson, som spelade en betydande roll för Helsingborgs rederiverksamhet under 1900-talets första decennier. Han var också en av stadens stora donatorer, bland annat till Konserthusets byggande. I häftets slut finns en kort biografi om honom.

Välkommen till en vandring i Helsingborgs stadskärna.

*Helsingborgs Stad
Gillet Gamla Helsingborg*

Hamntorget

Torget är anlagt på utfylld mark. Stadens skeppsbrygga ut i Öresund flyttades från Norra Kyrkogatans förlängning vid Lilla Strandgatan till nuvarande Hamntorget vid början av 1600-talet. Stora delar av utfyllnaden skedde under 1800-talet och har samband med dels utbyggnaden av hamnen, dels behovet av magasinsbyggnader och dels tågfarjornas inträde i staden. Den första byggnaden på utfyllnaden blev ett varmbadhus 1838 som redan 1856 förvandlades till ett tullhus på torgets södra sida. Huset finns kvar, men tullen flyttade ut 1940. Anläggandet av Drottning- och Järnvägsgatorna gjorde det möjligt för konsul Petter Olsson att bygga ett magasin i kvarteret Karl XV:s sydöstra hörn 1867. Det följdes

av ett ytterligare hus 1882 också det med Olsson som byggherre, liksom det hus, byggt mellan 1894 och 1897, som kompletterade kvarterets södra sida. Magasinshuset från 1867 byggdes om till bostadshus 1886.

Tågfarjelinjen Helsingborg – Helsingör väster om det nämnda kvarteret invigdes 1892 då det första tågfarjeläget anlades väster om Hamntorget. Ångfarjestationen byggdes av SJ 1898 och tillbyggdes senare. Den var tågstation till nya Knutpunkten öppnades 1991. Då upphörde också denna del av Hamntorget att vara ett nav för tåg, färjor och busstrafik. Kajen byggdes om till en besökskaj för fartyg och döptes till Helsingörskajen.

Bostads- och kontorshus

HAMNTORGET 5
DROTTNINGGATAN 1

Konsul Petter Olsson uppförde huset 1867 som spannmålsmagasin. Arkitekt och byggmästare var Bengt Lundgren. Det byggdes om till bostads- och kontorshus i fyra våningar 1886. Mansardvåningen (vindsvåningen under det brutna taket) tillkom 1898, då även fasaden ändrades till nuvarande utseende med klassicerande listverk, ornament,

Kontorsbyggnad

HAMNTORGET 3

Huset i fyra våningar uppfördes 1882 av konsul Petter

markerade fönsteraxlar och burspråk samt gavlar och ett högt kupoltorn. Ritningar till den senare ombyggnaden gjordes av stadsarkitekt Mauritz Frohm.

Olsson efter Frans A Lundgrens ritningar som även var byggmästare. Det gulflamiga teglet är från Olssons bruk i Röggle. Våningsplanen har olika fönsteromfattningar där andra våningens är mest framträdande med fönsterbröstningar och bågformade överstycken i ljus puts. Bottenvåningen är gråputsad i band. Förutom en inredd vind och fönster- och dörrbyten 1983 är fasaden ursprunglig.

På gården låg ett magasin i korsvirke som revs 1976.

Gamla tullhuset

HAMNTORGET

Huset var ursprungligen en mindre byggnad, uppförd 1838, som inrymde Helsingborgs första varmbadhus. Staden köpte huset av Carl Flyborg 1856 för tullverksamheten som flyttade in året därpå. Det genomgick

en total ombyggnad 1886-87 efter stadsarkitekt Mauritz Frohms (1840-1912) ritningar. Flyglarna tillkom på 1910-talet, den här gången ritade stadsarkitekt Alfred Hellerström (1863-1931). Huset är putsat i en klassicerande stil, har två våningar och tvärställda flyglar med gavelkrön på vardera sidan.

Tullen flyttade 1940 till ett nytt, nu rivet, hus i Norrahamnen. Idag finns olika kommersiella verksamheter i det Gamla tullhuset.

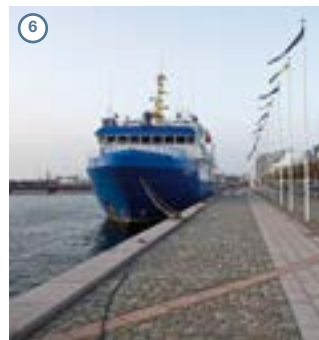
Ångfärjestationen vid Hamntorget

Tågstationen uppfördes i slutet av 1800-talet. I samband med att Knutpunkten

tillkom 1991 lades stationen ner.

Helsingörskajen

Här låg tidigare tilläggsplatsen för tåg- och bilfärjorna till och från Helsingör. Då järnvägstrafiken till den gamla Ångfärjestationen

upphörde 1991 i samband med att nya Knutpunkten öppnades behövdes inte längre dessa färjelägen. Kajen byggdes om 2002 och blev en tilläggsplats för gästande större fartyg. Vid dess södra del ligger Bernadottetrappan som en åminnelse över att den nyvalde kronprinsen Karl (XIV) Johan för första gången satte sin fot på svensk jord den 20 oktober 1810 på den dåvarande bryggan ut i Öresund, belägen vid den nuvarande trappan.

Kontors- och butiks-hus

KUNGSGATAN 2-6

HAMNTORGET 1

BADHUSGATAN 2

Huset upptar hela kvarterets bredd och utgör en imponerande fasad mot väster. Stilen är inspirerad av både nyrenässans och samtida amerikansk arkitektur. Det byggdes i rött tegel med dekorationer i gul puts mellan 1894 och 1897 av konsul Petter Olsson efter

Alfred Hellerströms ritningar. Frans A Lundgren var byggmästare. Det förhöjda mittpartiet i sex våningar och inredd vind har ett tre våningar högt burspråk i mittaxeln och två torn med brant takfall.

Sjömanshem

KUNGSGATAN 8
BADHUSGATAN

Huset i fem våningar uppfördes 1929 som sjömanshem efter ritningar av Arnold

Bostadshus

KUNGSGATAN 10-12

Sexvåningshuset, med fasad av natursten med tre takvåningar i ljus puts, uppfördes av JM 2004 efter Pietro Raffones ritningar på en obebyggd tomt i kvarteret, därför den avvikande stilen jämfört med övriga hus i kvarteret. Balkongräckena i glas och stål skapar tillsammans med pelarna ett gallerverk som ger ett upprepat skuggspel över fasaden beroende på vädrets växlingar.

På den tidigare obygda

Salomon-Sörensen (1887-1972). Stilen är tjugotalsklassicism med Helsingborgstegel i fasaden. Enda artikuleringen är smidesbalkongerna, den dubbla gördelgesimsen (de profilerade horisontella dekorbanden mellan första och andra våningen) med putsade fönsterbröstningar och stiliserat växtmotiv. Huset har spröjsade mittpostfönster (mittenstolpe), takkupor med drivet koppararbete och glaserade pardörrar i porten.

tomten gick, fram till att järnvägstunneln byggdes och nya Knutpunkten togs i bruk 1991, tågspåret som förband Ångfärjestationen med den 1987 rivna Centralstationen som uppförts 1865.

Kvickbron

Bron byggdes 1995-96. Ritningarna gjordes av Uffe Nilsson och Dan Rahmqvist. Anläggningsarbetena utfördes av SIAB. Namnet syftar på den legendariska

lilla färjan som gick mellan Hamntorget och Parapeten mellan 1893 och 1969. Taxan var i början tre öre. Vid nedläggningen av ruten kostade en enkel resa 50 öre.

Hamnbyggnader

NORRA HAMNEN

De fyra byggnaderna uppfördes av Helsingborgs Hamn AB efter ritningar av stadsarkitekt Konrad Ek. Byggnaderna har enkla volymer med motfallstak, slätputsade vita väggar och fönsterband direkt under takkanten. Byggnaderna bildar en enhet med mindre variationer främst beträffande storleken och i olika grader av slutenhet. De används av kustbevakningen, lots, bogserbo-

laget och räddningstjänsten.

Stilen har inspirerats av de utställningspaviljonger som fanns på H55-utställningen.

H55-paviljongen

HAMNPAVILJONGEN

Tre paviljonger av denna typ byggdes av staden till H55-utställningen efter ritningar av Carl-Axel Acking (1910-2001). Med bl. a. bevarade delar från dessa byggdes denna kopia till bomässan H99 av Nordvästra Skå-

nes Renhållnings AB efter ritningar av stadsarkitekt Konrad Ek. Långsidorna har vitlackade plåtelement medan gavlarna är helt i glas. Byggnaden står i öst-västlig riktning liksom de tidigare paviljongerna gjorde.

Vänortsplatsen

NORRA HAMNEN, ÖSTER OM RESTAURANG PARAPETEN

Platsen invigdes den 21 maj 2000 som en hågkomst att staden då hade fyra vänorter: Helsingör, Alexandria (USA), Pärnu (Estland) och Dubrovnik (Kroatien). Vänortsplatsen ritades av landskapsarkitekterna Per Friberg och Bruno Österholm och

inramar skulpturen "Sail around the World" av Tomas Nordbäck.

Lots- och fyrhus

NORRA HAMNEN

I samband med tillkomsten av norra hamnbassängen uppförde staten lots- och fyrhuset 1888-89. Fyren tändes första gången den 24 oktober 1889. Byggnaden är ritad av ingenjör John Höjjer (1849-1908) och har ett åttkantigt fyrtorn. Byggnaden har tre våningsplan med sammanträdesrum, kök, TV-rum och datacentral för lotsverksamheten.

Vågbrytaren

NORRA HAMNEN

I samband med att byggandet av Norra hamnen kom igång i början av 1884 byggdes vågbrytaren i nord-sydlig riktning. Från dess sydspets förlängdes den cirka 300

meter åt väster 1921.

Förutom att skydda fartygstrafiken mot väder och vind är den även ett omtyckt promenadstråk och en kär plats för fritidsfiskare.

Friliggaren

NORRA HAMNEN

Den friliggande vågbrytaren färdigställdes 1922 i samband med att norra hamnarmen (vågbrytaren) förlängdes åt väster. Friliggarens längd är 150 meter.

Därmed fick båttrafiken två inlopp, vilket var nödvändigt för trafiken på den nya Oceanhamnen som höll på att byggas.

Båtsmännens hus

NORRA HAMNEN

Huset uppfördes som signalstation av staten 1910. Arkitekten är okänd. Byggnaden är enkel men välbevarad med fasad i gult förbländertegel (beklädnadstegel med ett hårdbränt ytskikt) och har flera fina detaljer som kontursågade bjälkar under takfoten och profilerade fönsterbänkar. Både trappan och sockelns profilerade

kant är av slåthuggen granit. Plåttaket är ett flackt valmat sadeltak.

Vindvisaren

NORR OM LOTS- OCH FYRHUSET

Signalanordningen sattes upp på 1870-talet till segelsjöfar-

tens stöd för navigeringen på Kattegatt. Den runda skivan, klockan, visar vindriktningen i Varberg, triangeln, hjärtat, vindstyrkan. En vit cirkel betydde upp till 12 sekundmeter, 2 cirklar upp till 21 och tre över 21. Svart cirkel betydde mycket svag vind. Uppgifterna telegraferades från Varberg.

Konstruktionen flyttades mellan olika ställen i hamnen. Till nuvarande plats kom Vindvisaren i början av 1920-talet. Den flyttades emellertid till Fredriksdals friluftsmuseum på 1950-talet, men återfördes till sin tidigare placering 1994.

Restaurang Parapeten

NORRA HAMNEN

Byggnaden uppfördes av staden som huvudrestaurang till H55-utställningen efter Bengt Gates (1909-1988) ritningar. Nils Axelsson var byggmästare. Den utskjutande karakteristiska övervåningens fasad mot Sundet är i det då moderna glasmaterialet opaxit. Sidorna är i Ekebergsmarmor. Bottenvåningen och baksidan murades i

Helsingborgstegel (mörkt rödbrunt tegel med grov yta och ojämnheter i färgen). En omfattande renovering gjordes 1998 efter stadsarkitekt Konrad Eks ritningar. Den ursprungliga exteriören återställdes medan interiören byggdes om.

Hamnpaviljongen

Detta var tidigare platsen för Hamnpaviljongen, en sommarrestaurang och omtyckt dansställe som uppfördes efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar och invigdes 1892. År 1898 skedde en

påbyggnad och huset försågs med fyra mindre hörntorn och ett större i mitten efter stadsarkitekt Alfred Hellerströms ritningar. Under andra världskriget inhägnades hamnarna och paviljongen övertogs av militären. Den var vid krigsslutet mycket nedsliten och revs 1946. Ett provisorium byggdes 1948, som revs då restaurang Parapeten uppfördes 1955.

Tropical Beach

NORRA HAMNEN

Stranden tillkom genom stadsträdgårdsmästare Ole Anderssons initiativ i samband med bomässan H99. Namnet kommer av att man ville skapa en tropisk känsla

för besökare och badare, därför ställdes bland annat palmer ut. Populariteten gjorde att stranden permanentades som ett inslag i Sommarhelsingborg.

Utsiktsplatsen

NORRA HAMNEN

Platsen invigdes 2003 som en avslutning av Kvickbron. Den ritades av Uffe Nilsson och Dan Ramqvist som också var brons arkitekter. Två halvcirklar, i röd betong (som i bron) och släthuggen granit, omsluter drygt 350 kvadratmeter. Träbänkar

finns i anslutning halvcirkeln åt brosidan. På flaggstängerna är Nordens flaggor alternativt vimplar hissade, som en påminnelse om Helsingborgs betydelse under Kalmarunionens tid under senmedeltiden.

Parapeten

NORRA HAMNEN

Vågbrytaren i nord-sydlig riktning var den första färdiga byggdelen i Norra hamnen. Den byggdes mellan 1884 och 1887. I folkmun kallades den "Parapeten" (skyddsvärnet mot havet), ett namn som blev officiellt

1923, då en ny rundad vågbrytare i betong täckt med gula klinkerplattor anlades.

Yachts-klubbens hus

NORRA HAMNEN

Byggnaden uppfördes av staden efter stadsarkitekt Konrad Eks ritningar. Den är i stil med byggnaderna söder om Kwickbron, dvs. de utställningspaviljonger som fanns på H55-utställningen. Byggnaden disponeras som klubbhus av Helsingborgs Yachts Club, HYC, som hamnfogdekontor för småbåtshamnen och som servicebyggnad.

Förrådsbyggnader

NORRA HAMNEN

De åtta små husen, "Småbåtshamnens redskapsbodar", med 24 stycken förråd för båtägare uppfördes av staden 1999 efter ritningar

av stadsarkitekt Konrad Ek. Husen, som ligger på linje, har svart lockpanel, motfallstak täckta med asfaltspapp och därunder svarta fönster.

Norra hamnen

På initiativ av Hamndirektionens ordförande, konsul Petter Olsson, byggdes Norra hamnen mellan 1884 och 1891. Det första tåg färjeläget invigdes 1892. Konstruktör var hamningenjören Johan Dunker. Funktionen som handelshamn upphörde under 1980-talet. Färjetrafiken med gods- och persontåg

flyttade till den nya terminalanläggningen 1986 och 1991.

Ombyggnaden av hamnområdet ägde rum mellan 1995 och 2003. Idag omfattar området bland annat 316 bostadslägenheter, verksamhetslokaler, Dunkers kulturhus och cirka 350 platser för fritidsbåtar.

H55-utställningen

Helsingborgsutställningen H55 var en internationell bostads- och konstindustriutställning under sommaren 1955, som arrangerades av Helsingborgs stad och Svenska Slöjdföreningen. Utställningen blev en stor framgång för staden men också för Sverige. Den gav nämligen genklang i hela världen. H55 var den största festen i Helsingborg under hela 1900-talet och staden fick en nationell och internationell uppmärksamhet på ett sätt som i modern tid varken skett förr eller senare. Generalkommissarie var arkitekten Åke G

Huldt (1910-1988) och generalsekreterare stadssekreteraren Folke Andersson (1912-2005). Bland andra arkitekter märktes den Helsingborgsfödde Carl-Axel Acking. Tillströmningen till H55 var mycket stor. Över en miljon besökare räknades in. Antalet utställare var cirka tusen.

Utställningsområdet på ungefär fem hektar sträckte sig över gamla Gröningen, som då omfattade platsen där Stadsteatern ligger idag, och Parapeten. En cirka tvåhundra meter lång gångbro, byggd av militären, förband de båda delarna. Kvar från H55 är restaurang Parapeten som uppfördes efter ritningar av Bengt Gate.

Elverk

SUNDSTORGET 2-4

Stadsarkitekt Alfred Hellerström ritade byggnaden som uppfördes i två etapper,

Avloppspumpstationen

SUNDSTORGET

Den lilla byggnaden i svartmålad betong och rundad form är en avloppspumpstation som ritades av Erik Wikerståhl. Pumpstationen pumpar allt spillvattnen från Norr och Centrum vidare till Öresundsverket där vattnet renas.

1900 och 1911 (västra delen). På gården finns en litet hus som inrymde stadens första elverk, byggt 1891. Fasaden är i röd Öveds-sandsten. Bottenvåningen har stora spröjsade glaspartier under kraftiga tunnvalv, karaktäristiskt för den Chicagostil som inspirerade Hellerström. Byggmästare var Anders P Retzner. Ett par trappstegsgavlar togs bort under 1940-talet på grund av rasrisk. Takkuporna är av senare datum.

Nya saluhallen

SUNDSTORGET

Byggnaden uppfördes som en liten saluhall på Sundstorget 2004. Arkitekt var Erik Wikerståhl. Byggnaden ingår i torgets nya gestaltning. Konstruktionen domineras av glas insatta i smäckra aluminiumprofiler som ger fasaden en karaktär av harmoni och luftighet.

Sundstorgsgaraget

Garageanläggningen i två plan under torget med plats för 386 bilar byggdes av Helsingborgs stad och invigdes den 1 juni 2003. Byggmästare var NCC. Anläggningen är en av senare tiders största byggprojekt i staden. Den ritades av Sonny Mattson vid Michelsens Arkitekter. Anläggningen var hypermodern vid invigningen med ljusa lokaler, hissar mot de två glasade entréerna på torget, tv-övervakning och

betalningssystem. Konstnärerna Mats Bigert och Lars Bergström gjorde de skattspeglar som löper i två plan längs utgångarna mot hissar och trapphall.

Sundstorgsgaraget belönades med priser. Belysningen som Jan Ebbesson vid JSAB Elkonsult AB gjorde fick 2003 ett hedersomnämning i tävlingen "Svenska Ljuspriset". Byggbranschen gav 2004 garaget utmärkelsen "Årets anläggning".

Sundstorget

Torget lades ut 1865, men kringbyggdes först i början av 1900-talet. Det kallades då Salutorget efter Saluhallen, invigd 1901, som låg här, och efter handeln utomhus. Efter att Saluhandeln rivits 1966 blev torget parkeringsplats med torghandel utmed Drottninggatan. Bilarna flyttades till det nya garaget under torget 2003, varefter Sundstorget omskapades

2004 efter landskapsarkitekt Sven-Ingvar Anderssons ritningar. Framträdande är betongplattorna i två nyanser och den stora något nedsänkta cirkeln i mitten omgiven av 33 flaggstänger.

Ett storslaget stadsrum omgivet av både äldre och moderna byggnader hade skapats där både kultur och service finns representerade.

Bostads- och kontorshus

SUNDSTORGET 5

Stadsarkitekt Alfred Hellerström ritade huset som uppfördes av byggmästaren Anders P Retzner 1902-03. Första och andra våningarna har en fasad av grovhuggen sten i band. De tre översta våningarna är släthuggna i två nyanser. Burspråket i mitten dominerar och bryter upp över taklisten. Jugend-

påverkan märks i fönstrens mjukt svängda tvärposter och i portens spröjsverk. Både fram- och baksidans fasader är välbevarade.

Flerbostadshus

SUNDSTORGET 3
KUNGSGATAN 14

Huset i fem våningar uppfördes 1906-07 av byggmä-

taren Anders J Wilson efter Ola Andersons (1859-1934) ritningar. Stilen är en blandning av nybarock och jugend med burspråk och frontespis (gavelpartiet över takfoten) mot Sundstorget. Fönstren är mörkröda med tidstypiska spröjade överluffer. En del fasadornament har tagits bort och takkupor byggts. Balkonger och ytterdörrar har bytts. Bottenvåningen är i rustik sandstenskvader (rektangulärt slåthuggen sten). Fasaden i övrigt är putsad ljusbrun i två nyanser.

Gamla Saluhallen

Här stod den gamla Saluhallen som invigdes 1901. Stadsarkitekt Alfred Helderström gjorde ritningarna. I saluhallen fanns de mesta av de livsmedel som behövdes i hemmen. På 1960-talet dömde Hälsovårdsnämnden ut lokalerna. Resultatet blev att byggnaden revs 1966, vilket beklagades av många helsingborgare. Man insåg nog de sanitära olägenheterna, men att denna praktbygg-

nad försvann ur stadsbilden ansågs vara ett helgerån. Den hade gått att upprusta och användas till någon annan verksamhet.

Dunkers kulturhus

KUNGSGATAN 11

Efter en arkitekttävling som vanns av den danske arkitekten Kim Utzon uppförde staden byggnaden mellan 2000 och 2002. Byggmästare var Skanska. Den är byggd av vitmålad gjutna betongele-

Bostadshus

TULLAREGATAN 2-12
KAJPROMENADEN 2

Byggnaden uppfördes av HSB 1997-98. Arkitekt var Tegnestuen Vandkusten, Köpenhamn. Byggmästare var NCC. Sjuvåningsdelen mot väster (kajen) har stora balkonger med utskjutande skärmtak upptill. I femvåningsdelen mot öster (gatan) har balkongerna täckts med korrugerad galvaniserad stålplåt. Sidan mot gården utmärks av cederträpanel.

Här, liksom för varje kvarter i Norra hamnen, finns

ment. Tak- och plåtarbetena är i zink. Entrén mot gatan är nästan helt i glas medan sundssidan domineras av takets varierade former med ljusschakt och böjda linjer.

Med medel från Dunkers donationsfond byggdes huset som en del av Helsingborgs museer. Här finns bland annat konsthall, stads- och kulturhistoriska utställningar, musikscen, teater, dans och verksamhet för unga samt även restaurang, bistro, faktarum och turistbyrå.

även ett flexibelt mindre hus mellan bostadshusen, ett så kallat "Böses Kind", för olika ändamål. Kvarteren i Norra hamnen bär namn efter färjor som trafikerat Helsingborg-Helsingör.

Bostadshus

TULLAREGATAN 14-18
KAJPROMENADEN 6

Mittbyggnaden i kvarteret Holger Danske uppfördes 1997-98 av HSB efter ritningar av H Jais-Nielsen & M White Arkitekter. Byggmästare var NCC. Den har sju våningar mot väst, tre-fyra mot öst. Fasaderna har utskjutande partier som stålrörsbalkonger, burspråk och trapphus på långsidorna. Gavelpartiet har stora fönster.

Bostadshus

STUVAREGATAN 1-11

Byggnaden uppfördes av HSB 1997-98. Arkitekt var Tegnestuen Vandkusten, Köpenhamn. Byggmästare var NCC. Sjuvåningsdelen mot väster (kajen) har stora balkonger med utskjutande skärmtak upptill. I femvåningsdelen mot öster (gatan) har balkongerna täckts med korrugerad galvaniserad stålplåt. Sidan mot gården utmärks av cederträpanel.

Bostadshus

STUVAREGATAN 2-6
KAJPROMENADEN 12

Huset uppfördes av Helsingborgshem 1998-99 efter ritningar av Arkitekturkompaniet i Göteborg. Byggmästare var PEAB. Det har sju våningar mot väster och fyra-fem mot öster. Den vitputsade norra fasaden har inglasade balkonger, den södra burspråk i en gråare nyans. Sundsgaveln utmärks av de inglasade balkongerna.

Bostadshus

HENRY DUNKER PLATS 1-5
KAJPROMENADEN 14

Huset är åtta våningar mot väst och fyra-fem mot öst. Det uppfördes 1998-99 av Helsingborgshem efter Inger Thedes ritningar. Byggmästare var PEAB. Västdelen

har rundat burspråkparti mot norr och balkonger mot söder. Mot norr har den vita långsidan vinkelställda mindre burspråk, mot söder vinklade balkonger.

Kajpromenaden

Då husen i Norra hamnen byggdes i slutet av 1990-talet anlades en ny kaj mot Sundet vilken utvecklades till ett omtyckt promenadstråk av flanörerna. Den kontinentala prägeln förstärks genom att

flera restauranger öppnades med uteserveringar sommartid, ackompanjerat av ett rikt båtliv. Det nedsänkta trädäcket längs kajen har ritats av Christel Knappe.

Bostadshus

HENRY DUNKERS PLATS 2-6
KAJPROMENADEN 16

Huset, med åtta våningar mot väster och fyra-fem mot öster, uppfördes av Helsingborgshem 1997-98 efter ritningar av Arkitekturkompaniet i Göteborg. Byggmästare var PEAB. Fasaderna är vita med inslag av ockragult. Den höga delen mot väster

utmärks av det stora utskjutande taket. Fönstren och balkongerna har olika storlek.

Bostadshus

TROSSHALAREGATAN 1-5
KAJPROMENADEN 18

Huset, med sju våningar mot väster och fyra-fem mot öster, uppfördes av Helsingborgshem mellan 1997 och 1999 efter ritningar av White Arkitekter AB i Malmö. Byggmästare var PEAB. Fasaderna är vita mot söder och grå mot norr. Burspråken och takbyggnaderna är plåtklädda. Över sjunde våningen mot väster har en bastu inrättats.

Bostadshus

TROSSHALAREGATAN 2-6
KAJPROMENADEN 20

Huset, med sju våningar mot väster och fem mot öster, uppfördes av Riksbyggen 1997-98 efter ritningar av Nielsen, Nielsen & Nielsen i Århus. Byggmästare var byggkonsortiet Norra Hamnen som bestod av Vikingsbergs Byggnads AB och MVB. Den glasade västra delen är ställd på en V-balk, den östra har mot norr mörkgrå burspråk med inglasade balkonger emellan,

mot söder är balkongerna utstickande.

Bostadshus

BOGSERAREGATAN 1-5
KAJPROMENADEN 22

Huset med sju våningar mot väster och fem mot öster uppfördes av Riksbyggen 1997-98 efter ritningar av Contekton arkitekter AB. Byggmästare var Byggkon-sortiet Norra Hamnen som bestod av Vikingsbergs Byggnads AB och MVB. Långsidorna präglas av balkonger åt söder och inglasade balkongpartier åtskilda av kraftiga trapphuscylindrar i glasbetong åt norr. Västra gaveln har inglasade balkonger.

Bostadshus

BOGSERAREGATAN 2-4,
KAJPROMENADEN 24

Femvåningshuset i ljus puts uppfördes av Riksbyggen 1998-99 efter ritningar av stadsarkitekt Konrad Ek. Byggmästare var Skanska. Det utmärks av stora uppglasade partier med fön-

teröppningar oregelbundet placerade i liv med opaka (ogenomskinliga) glasskivor i blågråa nyanser. Även balkongerna på sidorna är oregelbundet placerade.

Bostadshus

KRANFÖRAREGATAN 1
KAJPROMENADEN 28

Femvåningshuset uppfördes av Riksbyggen 1998-99 efter ritningar av FFNS Arkitekter AB. Byggmästare var Skanska. Norra långsidan har ett stort utskjutande glasparti med mörka fönster i aluminiumbågar, södra sidan har fernissade träbalkonger. Femte våningen är helt uppglasad. Balkongerna på västra gaveln är mer utkragade högre upp i huset.

Bostadshus

KRANFÖRAREGATAN 2-4

Huset, med fem våningar mot väster och fyra mot öster, uppfördes 1998-99 av Familjen Erik Bancks Stiftelse Mariagården som seni-orboende efter Inger Thedes ritningar. Byggmästare var NCC. Fasadernas burspråk är klädda med vita fibercementskivor, däremellan vinklade stålörsbalkonger. Den gråa bottenvåningen är indragen under burspråken. Entréerna inramas av blått kakel.

Kvarterets "Böses Kind" har ett stort och dominerande utspringande hörnfönster i ena hörnet. Taket har en kraftig lutning mot gården.

Bostadshus

BÅTHUSGATAN 1-3

Fyrvåningshuset uppfördes av HSB 1998-99 efter

ritningar av Tegnestuen Vandkusten i Köpenhamn. Byggmästare var NCC. De vita fasaderna domineras av plåt- och glasklädda burspråk med balkonger och loftgångar i stål nät och aluminiumplåt. Bottenvåningen mot gatan är indragen. Fönstren har aluminiumbågar med olika former.

Huset är det lägsta i Norra hamnen och avslutar området mot norr.

Gröningen

Grönområdet tillkom genom att tåg tunneln 1991 gav möjlighet att skapa ett öppet strövområde där den norra rangerbangården låg

tidigare. Namnet Gröningen är gammalt och avsåg förut området där Stadsteatern ligger idag.

Segelmakeri

BÅTHUSGATAN 9

Som det sista av magasinshusen i detta område uppförde Linds Segel 2004 det mörkbruna trähuset i två våningar för sin segelmakeriverksam-

het. Den strama arkitekturen gjordes av Roland Fråne. Här ses stora segel för höga master.

Kontorshus

BÅTHUSGATAN 13

Huset kallades tidigare "Richters magasin" efter disponent Leonard Richter som 1925 tog över efter Jacob Jacobsson som uppfört huset som spannmålsmagasin 1913 efter Orvar Hellners ritningar. Det flyttades hit från Norra hamnen 2001 och byggdes om av Vikingsbergs Byggnads AB efter ritningar av Arkitektlaget. Samtidigt

ersattes fasadens plåt med svart panel och nya fönster sattes in.

Under senare tid har huset byggts till med en takvåning efter ritningar av Erik Wikerstahl.

Mastförråd

BÅTHUSGATAN

54

Staden uppförde huset 2001 efter Catherina Foreds ritningar. Byggmästare var Vikingsbergs Byggnads AB. De två husdelarna har olika takfall. Fasaderna är klädda med tjärad fjällpanel. Marina

motiv framträder i de runda fönstren, i stålörsbalkongen samt i detaljer runt fönster och dörrar i oljad teak. Över entrén finns ett förhöjt skärmtak.

Klubbhus

BÅTHUSGATAN 11

55

Helsingborgs roddklubb uppförde huset 1927 efter

ritningar av stadens byggnadskontor. Det är ursprungligt i såväl skick som läge. Fasaden är klädd med fjällpanel, knutarna är vita och taket lagt med asfaltpapp. De utsträckta fönstren på långsidorna har småspröjs. I huset finns lokaler för Helsingborgs roddklubb och en restaurang.

Kontors- och butikshus

KAJPROMENADEN 21

56

Huset, från början kallat "Fors magasin", uppfördes 1928 av AB Foderkompaniet. Ola Anderson var

arkitekt. Det genomgick en omfattande ombyggnad av Fastighetsbolaget Skånehus 2001 efter ritningar av FFNS arkitekter. Byggmästare var PEAB. Fasaderna har stående panel, ursprungligen kor-rugerad plåt, och fönstren är upphängda som skjutfönster.

Som liknande hus i denna del av Norra hamnen har den yttre karaktären av magasinshus behållits, även om den ursprungliga funktionen har ändrats.

Kungsparken

57

Parken anlades 1999 i samband med bostadsutställningen H99. Den skiljer bostadsområdet i Norra hamnen från den äldre staden innanför. På platsen

för den långsträckt trädplanterade och grustäckta parken gick före 1991 tågen till och från Ångfärjestationen. Idag går tågen i tunnel under parken.

Henry Dunkers plats

Den stora öppna platsen från Drottninggatan till Norra hamnen och mellan Stadsteatern och Konserthuset har fått sitt namn efter disponent Henry Dunker (1870-1962), industriman,

koncernchef (AB Tretorn) och stordonator till främst kulturen i Helsingborg, till exempel för byggandet av nämnda Konserthus. Ur hans donationsfond byggdes även Stadsteatern.

Platsen är formgiven av Bruno Österholm. Vågmönstret i stenbeläggningen har inspirerats av Sundets och hamnens vattenspegel. Då mörkret fallit skapar Ebba Matz' ljuskonstverk "Från skymning till gryning" stjärnbilder i markytan.

Stadsteatern

KARL JOHANS GATA 1
DROTTNINGGATAN
HENRY DUNKERS PLATS

Byggnaden uppfördes av staden mellan 1973 och 1976 efter ritningar av Erik Magnusson (1930-2001) vid Artons arkitektkontor. Byggmästare var Göran Bengtssons Byggnads AB. Huset i vit betong med gråa markeringar är gjort som geometriska volymer i olika

höjd, teatersalongen i en sluten halvcylander. Glasade tillbyggnader gjordes 1994 mot öster och 1998 mot söder för restaurangen.

Konserthuset

DROTTNINGGATAN 19
ROSKILDEGATAN 1

(Statligt byggnadsminne)

Byggnaden genomgick en lång process innan den invigdes 1932. Den uppfördes av AB Helsingborgs Konserthus efter Sven Markelius (1889-1972) ritningar i grandios funktionalism som nästan förblivit oförändrad genom åren. Byggmästare var AB Skånska Cementgjuteriet. Av de två byggnadsdelarna inryms i den lägre och mindre entré och i rotundan, restaurang, garderob och toaletter. I den högre och betydligt

större delen finns en mindre konsertsal med separat ingång från Roskildegatan och den stora konsertsalen högst upp.

Idag räknas Markelius skapelse som ett av de tidigaste och förnämsta exemplen på funktionalistisk arkitektur i Sverige.

Sammanfogade bostadshus

KUNGSGATAN 16-18
ROSKILDEGATAN 2-6
DROTTNINGGATAN 17

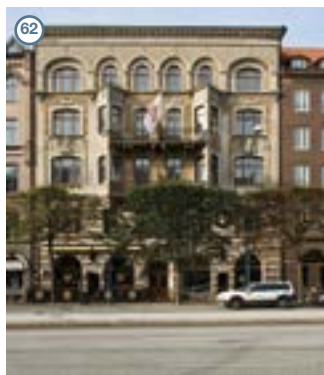
Arnold Salomon-Sörensen ritade de tre likartade byggnaderna som uppfördes av byggmästaren Olof Andersson mellan 1925 och 1928 i 1920-talsklassicism. Först byggdes huset mot Drott-

ninggatan, därefter det mot Roskildegatan och sist det mot Kungsgatan (nummer 16). Fasaderna har Helsingborgstegel. Fönstren är vita med mittpost (mittstolpe) och spröjs. Bottenvåningarna, med butiker och näringsställen, har grovhuggen sten i skift (utom nummer 16). Mittpartiet mot Roskildegatan har en frontespis (gavelpartiet över takfoten) med ett lunettfönster (halvcirkelformat fönster). Fasadupbyggnaden är i övrigt symmetrisk med franska balkonger, entréer och fönsteraxlar.

Butiks- och bostadshus

DROTTNINGGATAN 15

Huset byggdes 1903-04 av Byggnads AB Helsingborg efter stadsarkitekt Alfred Hellerströms ritningar. De två första våningarnas fasad har rustikhuggen granit, övriga har slåthuggen sandsten och puts samt jugenddetaljer. De båda burspråken markerar mittpartiet med smidesbalkonger mellan. Portalen är i sandsten med slipat glas

i dörrarna. Framsidan är välbevarad och påkostad. På gårdsfasaden har senare ett hisschakt byggts.

Bostads- och kontorshus

DROTTNINGGATAN 13
SUNDSTORGET 7

Huset, byggt i en historiserande stil, uppfördes av rådmannen Gustaf Lagergren 1902-03 efter Ola Andersons ritningar. Byggmästare var Anders J Ahlström. Fasaden är i brunt förbländertegel i tre nyanser, bottenvåningen i rustikhuggen granit. Översta våningens fönster är spetsbågsvälvda, medan takfrisen har rundbågar. Det finns två trappstegsformade frontespiser (gavelpartierna över takfoten) och ett torn. Fasaderna mot såväl gata som gård är välbevarade.

Bostadshus

DROTTNINGGATAN 11
SUNDSTORGET

Femvåningsbyggnaden i historicism uppfördes av byggmästaren Anders J Wilson mellan 1897 och 1900 efter Ola Andersons ritningar. De två första våningarna har fasad i ljus rustikhuggen sandsten. Våningarna ovanför har gult förbländertegel. Fönstervalv, gesimser (horisontella listverk), mönstermurningar, takfotslistor m.m. är murade i mörkbrunt tegel. Hörnet är avfasat med burspråk och

krönt med tornbyggnad. Ovanför takfoton finns två frontespiser (de uppskjutande delarna på fasadernas mitt) och prydnadsgavlar. Förutom dörr- och fönsterbyten har inga större ändringar gjorts.

Kontorshus

DROTTNINGGATAN 7
BADHUSGATAN

Mogens Mogensen (1900-1969) ritade åttavåningshuset som uppfördes av staden som stadshus i två etapper, 1961 (södra delen) och 1967 (norra delen). Byggmästare för båda etapperna var Göran Bengtssons Byggnads AB. Fasaden är klädd med

turkos-gröna opaka (ogemenskinliga) glasskivor, som tillsammans med fönstren är satta i horisontella band. Fasaden rustades upp 1993 och fönsterbanden delades upp med röda poster mellan varje ruta samtidigt som fönstren drogs in från fasaden. Gavlarna är klädda med marmorskivor liksom pelarna framför den indragna bottenvåningen mot Drottninggatan. Takanläggningar har förtagit en del av byggnadens strama karaktär.

Verksamheten som stadshus upphörde 1993, byggnaden övergick då i privat ägo.

Butiks- och bostadshus

DROTTNINGGATAN 5
BADHUSGATAN 6

Skanska AB uppförde huset i sju våningar inklusive inredd

vind 1999 efter ritningar av stadsarkitekt Konrad Ek. Byggnaden med sitt lanterninförsedda hörntorn är en modern pendang till hörnbyggnaden i samma kvarter (Drottninggatan/Hamntorget). Ljus puts dominerar, bottenvåningen har galvaniserad plåt.

Tomten var länge obebyggd eftersom spåren som förband Ångfärjestationen med den gamla Centralstationen gick här.

Kontorshus

BADHUSGATAN 4

Fyravåningshuset uppfördes som kontor och magasin av konsul Petter Olsson 1890-91 efter Frans A Lundgrens ritningar, vilken även var byggmästare. Fasaden har gulflammigt och fogstruket Rögletegel. Rödbrunnt tegel finns i bottenvåningens och i de båda sidorisalernas (de svagt utskjutande sidopartiernas) band. Även valvbågar, våningsfriser och

takfotsgesimsen (den horisontella listen under takfoten) är murade rödbruna liksom portalen i mitten.

Mellan första och andra våningen finns husets ursprungliga funktion angiven.

Butiks- och kontorshus

DROTTNINGGATAN 3

Femvåningshuset byggdes av Fastighets AB Carl XV mellan 1916 och 1918 efter Ola Andersons ritningar. Fasaden i rött tegel har ett mittplacerat burspråk mellan andra och femte våningen som flankeras av små balkonger. Burspråkskrönet bildar en sluten altan. Bottenvåningen har ljus puts i rustika band. Gårdsfasaden har gulflammigt tegel.

Byggnaden är typisk för sin tid och välbevarad.

Konsul Bernhard Ingelsson

Bernhard Ingelsson (1866-1937) var bondson från Vegeholm. Efter en kärv barndom kom han som 16-åring till Helsingborg där han fick anställning i konsul Nils Perssons firma Persson och Cronzell som handlade med bland annat vin och sprit. Ingelsson var en duglig yngling som intresserade sig för och lärde sig affärsyrket. Hågen stod dock till sjöfartsnäringsringen och det blev där han kom att göra sin stora insats som företagsledare.

År 1901 övertog Ingelsson ledningen för Rederiaktiebolaget Kärnan som grundats 1897. Efter några år blev han majoritetsägare i rederiet. År 1916, mitt under det pågående första världskriget, grundade han tillsammans med några andra Helsingborgare ett nytt rederi, Aktiebolaget Transmarin. Redan inledningsvis förvärvade han aktiemajoriteten i det nya rederiet. Från början ägde rederiet två fartyg, men flottan utökades efter hand. År 1929 ägde man tio. Vid Ingelssons bortgång 1937 ingick 15 fartyg i rederiet, som då var det sjunde största i landet. Efter kriget fortsatte rederiets expansion och 1950-talet blev en storhetstid. Men de två följande decennierna innebar en tillbakagång. Rederinäringen i Sverige befann sig dessutom i en djup kris på grund av utländsk konkurrens och Hillerströmskoncernen köpte 1979 Transmarin med dotterbolag.

Ingelsson var ledamot av stadsfullmäktige under många år och tog då aktiv del i det politiska arbetet.

Bernhard Ingelsson tjänade mycket pengar under sin verksamhetstid. Han ingick också i styrelsen för några andra bolag av vilka några var rederier. Som donator fick flera verksamheter i Helsingborg pengar, särskilt sådana med sjöanknytning. Ett bestående värde var att han bidrog till finansieringen av konserthuset tillsammans med bland andra Erik Banck och Henry Dunker.

Gillet Gamla Helsingborg
gilletgamlahbg.se

HELSINGBORG
helsingborg.se